5969 Ն· 1888 ՓԵՏՐՎԱՐ 13 ՃԻՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ — 29 ՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԷ — ԱՎԱՖ· ՓԵՏՐՎԱՐ 25 — Ն· 5969

ԳԻՆԱԹԼԱՐ
Ամբողջ մեկտար 8
Ամիս տարի 4
Իլանմբեր առանձին 40 փարա.

Մասիսի Եղբայր

ԻԽՄԱՐԱԹ
Ազգային-մասնաւոր չէ՝ որեւէ հանրային յարաբերութիւն։
Գին նոր-էրէ 30 փարա.

ԲՍՍԹԱ ԻՒՃՐԷԹԻ ՊԻԶԷ ԱՑԻՏ ՑԻՐ
١٢٠٢ ՇՈՒՊԱԹ ١٢

ՍԱՀԻՊ ԻԵԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԳԱԼԱԹԱ ԻՍԿԻ ԽԱՆ ՆԻԻՄԷՐՕ 41
١٢٠٥ ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ ١٢

ԲԷԼԷԿՐԱՖԻՑԻ

—o—

Լոնտրա 23 փեթր. սապահ

Ամամ գամարասընտա, խարիճիեէ միւսթէջարը սբր Ֆէրկիւսոն Մ. Լաֆուշէրէ ճէվապէն, ինկիլթէրրանընն, տիւվէլի սայիրէեէ գարշը հարաքեաթը միւսթագ պէլէսինէ մանի օլապիլէճէք ալիր կէօնա մէճպուրիյեէթ թահթընտա պուլունմատքընը պէկան իթմիշ տիր։

Միւսիւլէյ, պաղը տիւվէլ իլէ մուհաֆազայի սուլհու սէլեմ հագգընտա, մուխապէրաթը ճէրէեան իթմէքտէ պուլունտուղունու իգբար իտիեոր իսէպէ, մուխապէրաթը մէդզիւրէնին իֆշա օլունամաեաճաղընը տէրմիեան իլէեօր։

Մ. Կլատսթօն, սբր Ֆէրկիւսոն թարաֆընտան վէրիլէն իշպու ճէֆֆաքրն մուճիպի մէՖՈՒՆԻՅԷԹ օլ ատուղունու իգբար էյլէեօր։

Բարքս 22 փեթր.

Նիչան Թիճարէթի մատտէսինատէն տօլաեը զիմէտխալ պուլունտուղու մաղնուն օլան ատպրգ բէյրսի ճումհուր Մ. Կրէվինին տամատը Մ. Վիլսոն հագգընտա, միւտտաի ումումի թարաֆընտան շէտիա իլ մէալ պիր իթհամամէ թանզիմ գըլընմը, վէ միւշարիլէյհին, ճէզա գանուննամէսինին, տօլանտըրըճըլըգ վէ սախթէքարլըղա տայիր օլան ահքամընա թէվֆիգան տիւշարը միւճազաթ իտիլմէսի մահքէմէտէն թալեպ օլունմուշ տուր։

Թուրէէ Խոսրով Բիւլիւքճնտէ

Բէթրէսպուրկ 21 փեթր.

Մէսաժէ Օֆիսիել զազէթասը, Պուլկարիսթան մէսէլէսինէ տայիր Ռուսիանընն թէպլիղաթընը նէզր էլէլէեօր. մէզքիւր զազէթա տեեօր քի. Հիւքիւմէթ հէր նէվի սուլի զանընը բէֆ իթմէք արզուսու իլէ, վէ Պուլկարիսթան հագգընտաքի հիսսիեաթը խայրխահանէպինէ մէպնի, պուհրանընն էսպապընը թէպեիա իթմէք խահիշինտէ պուլունտուղունու քէմալը կէչլուս իլէ պէեան էյլէեօր։ Ռուսիա տէվլէթի, դասիպին թէպեիթինտէն սոնրա, նէ Պուլկարիսթանընն ումուրը տախի, լիեէսինէ գարըշմագ, վէ նէ տէ, վուգուաբը մալիեէտէն նաչի քիվ, սէեի մէսալ թուրմագ նիյէթինտէ տէկիլ տիր. Պուլկարիսթանա միւթէալլիգ օլան իշպու պիրինճի պէկեանաթ, խուլուսբէրվերանէ, Ռուսիա իլէ Պուլկարիսթան պէյ՝ նինտէ պիր էմնիյէթի միւթէգապլ պիլէ էյասը իւզէրինէ մէպնի միւնասէպաթընը իքաատէսինէ քեաֆի տիր։ Ռուսիանընն, Պէրլին մուահէդատէսինին Պուլկարիսթանա վիրտիկի հուրրիյէթէ գարշը պիր կէօնա էֆքեարը օլմասընը կիպի, Պուլկարիսթանընն ալէյհինտէ պուլունմագ տախի մագսատը օլմաեընա, վազիֆէսի, Պուլկարիսթանը հիմանէ իթմէք տիր։ Պուլկարլար պուխուսուսը լեհերդը իլէ անլատրգ-լարը թագտիրտէ, քէնտի խահիշլերի իլէ ինթիզամը մէշրուուն իրնատսինէ սարֆէ մագտէրէթ իտէճէքլէր տիր. օ հալտէ միւտաքէլաթը էճնէպիեէ պիր կէօնա թէքէաբ էսիրի մուճիպ օլամաեաճագ տը։ Ռուսիա տէվլէթի, տայիմա պուէֆքարա թապի օլմաղլէ, հիչ պիր վագրթ թէտապիրի զէճրիեէեէ միւրաճաաթ իթմէք իսթէսէմիշտիր։

Լոնտրա 24 փեթրվ.

Լորտ Սալիսպուրի Պուչկարիսթան մէսէլէսի իւզէրինէ էվվելճէ մուվաֆֆագաթը տիւվելիեէ հասրլ օլմատրգճա գոնֆէրանս ագտը միւնասիպ օլամաեաճաղընը, վէ պու մէսէլէնին չիմտիլիք խաթրընագ պիր հալտէ օլմատըղընտան պահուլէ, միւշքիլաթը հազրէնին տիպլոմասի մասրթասը իլէ պէր թարաֆ իտիլմէսի մէէմալ պուլունտուղու բարլամէնթոտա վուգու պուլան իսթիզահաթա ճէվապէն պէեանիլէմիշ տիր։

Վէիննա 24 փեթրվ.

Գորէսբենտանս Բոլիթիգ զազէթասը, թասրընը գապինէլերին թէմայիլաթընա տայիր մենապիի Մէվսուգէտէն վէրտիկի մալիմաթա նազարէն հիչ պիր տէվլէթ Ռուսիանընն թէքլիֆինի ըստտ իլլէմեէեէճէք իսէտ, թէքլիֆի մէզքիւր պէզաեէթ թապիրաթը ումումիեէ իլէ սէրտ օլունտուղու ճիհէթլէ, իլէրուտէ իսթիզահաթ վէ պինաէն ալէյհ թաթիի էֆքեար լեազմ կէլէճէկինատէն, տէվլէթլերին հարաքէթի գաթիեէլերի տախի, իշպու թաաթիի էֆքեար նէթիճէսինէ թէվազգուֆ իտէճէք տիր։

Վիէննա մէհաֆիլի ըսմիեէսի, Ռուսեանընն թէչպիսիսինատէն դաեէթլէ մէմնուն գաղմըշլար իսէտ, Ավսթրիա տէվլէթինին միւթապագաթը մէնաֆի հասէպի իլէ, ինկիլթէրրա վէ Իթալեա տէվլէթլերինատէն միւֆարագաթ իտէմեէեէճէկինի տախի թասատիգ իլլեեօրլար։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

—o—

Էվվելքի կիւն թահթը բրեաեէթի Մատրազամիտէ օլմագ վէ շուրաեքտէվլէթ բէյիսի իպհէթլու տէվլէթլու Աարիֆի բաշա հազրէթլերի իլէ խարիճիեէ վէ աալիեէ վէ մարիֆ վէ նաֆաա վէ թիճարէթ նազըրլարը տէվլէթլու բաշալար հազարաթընատան միւրէքքեպ պուլունմագ իւզրէ, պիր զօմիսիօնը մախսուս ագտ օլունմուշ, վէ Պուլկարիսթան մէսէլէսինէ իթթիֆագը տիւվելի իլէ պիր նէթիճէ վիրիլմէք իչզրէ, Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընտան, տէվլէթի ալիեէեէ տախի վուգու պուլան թէքլիֆ հագգընտա արիգ ու ամիգ իճրայի միւզաքէրաթ պուլրուլմուշ տուր։

— Հիւքիւմէթի Սէնիյեէ ճանիպինատէն, Ռումէլի չըմէնտրֆէրլերինին իշլէտիճի գումբանեասը ալէյհինէ իգամէ օլունան տավանընը ռուսէթինէ, էվվելքի կիւն պիրինճի մահքէմէյի թիճարէթտէ միւպաշերէթ օլունմուշ տուր։

Հիւքիւմէթի Սէնիյեէ, 1869 մուգավէլաթը ահքամընա թէվֆիգան, ըսիւլմալը 13 միլեոն ֆրանգ օլմագ իւզրէ թէրթիպ օլունան թէէմինաթ ագճէսինին իեատէսինի թալեպ իթմիշ տիր։

Իշլէտիճի գումբանեա, մահքէմէյի սալահիյէթինէ իթիրազ իլլէտիկինատէն, իքի թարաֆըն միւտաֆասասընտան սոնրա, ռույէթի տավա 15 կիւն սոնդրատա Մէէֆիր խորիմիշ տիր։

Հիւքիւմէթի Սէնիյեէ, Մ. Գարովէ Մ. Բօթօ վէ իշլէտիճի գումբանեաեա, չըմէնտրֆէր իտարէսի ուսուրը հուգուգըյեէ գալէմի միւտիրի Ինճէեան էֆէնտի իլէ Շահնազար էֆէնտի վէքեալէթ իթմիշլեր տիր։

—Ցէրսատատէթ էմլաք վէրկիսինին թարեին գէլընան մէէմուրին մարիֆէթի իլէ, թահրիր վէ թախմինէ վէ գըյմէթի հագգըգըյեէլերինին եօգլամասընա, պու քէրրէ իպթիտար օլունմուշ տուր։

—Պու քէրրէ թէշքիլ պույրուլան բանէթէ մէՖՖիսի բրեաեէթինէ 7500 վէ ազալարընա պէշէր պին դուրուշ մաաշ թախսիս պույրուլտուղու իշտիրմիշ տիր։

—Տիւնքի ճիւմաա կիւնիւ, սէլամլըգ բէսմի ալիսի Համիտիեէ ճամիի չէրիֆինատէ իճրա պույրուլուպ, բէք չօգ միւթէպերան վէ էճանիպ հազրը պուլունուպ սէյր ու թէմաշա իլլէմիշլեր տիր։

—Շեգօտրա տէֆթէրտարը սատտէթլու Օսման պէյ էֆէնտի, տիւնքի կիւն մահէլլի մէէմուրլիեէթինէ ազիմէթ իլլէմիշլէր տիր։

—Տիւնքի կիւն Շահզատէ պաշընտա քեային Մէհէմմէտ էֆէնտինին ֆրատթխանէսի իսթիւնտէքի օթէլատ սաքլն պուլունան Գարինապատը Ա.հմէտ պէյ նամընտա պիրիսի ֆիւճճէթէն վէֆատ իթմիշ տիր։

—Իսթանպուլ զազէթասը ալթընճը տայիրէլի պէլէտիեէ ալէյհինէ, չէտիա իլ մէալ լիսան իսթիմալ իլլէտիկինատէն պիլա միւտտէթ թաթիլ իտիլմիշ տիր։

—Զէնտ սէնէ ագտէմ, Կիրիտի մէրհում Մուսթաֆա բաշանընն ահվատընտան Իսմայիլ վէ Պէսիմ պէյլերի պիր սուրէթի զալիմանէտ գաթլ իտէն էշզբեատան Նիգօլի վէլէտի Դոսթի Սէլանիքաէ իտամ (Էօլտիւրմէք) իտիլմիշ տիր։

—Միւթէվէֆա Ղըրիզօրիոս էֆէնտինին եէրինէ, Թէքիրտաղը մէթրոպոլիտլիկինէ. Բատոս ատասը մէթրոպոլիտի Եէրմանոս էֆէնտի ինթիխապ օլունմուշ տուր։

— Բաթէնթ մէճլիսի իտարէքի թէշէքքիլ իլլէտի իսէտ, հէնուզ իճթիմա իլէ իֆայի վէզայիֆի մէվտուաեա իպթիտար իթմէտիկի կիպի մէէմուրլիյինի հիսապլիեէ վէ թահրիրիյեէնին տախի ինթիխապընա պաշլանմամըշ տուր։

Մաիւմ տիւր քի Բաթէնթ բրեասումունուն իշպուս մարտտան իթիպարէն ճէպաեէթինէ (թօրլամագ) միւպաշերէթ օլունմասը մուգտարրէր օլմասընա վէ էմլի ճէպաեէթ վէ թէվզի քէյֆիյեէթի պիր թագըմ թէտգըգաթա միւթէվագգըֆ պուլունմասընա մէպնի, հէյեէթի հիսապլիեէ վէ թահրիյեէնին սիւրաթ ինթիխապը իլէ պէրապէր, պու թէտգըգաթընը հէման իֆասը էլգեմ վէ էհէմ տիր զանն իտէրիգ։

Քէգալիք վիլաեաթպուս, քաթէնթ բրիսումունուն սուրէթի թէվզի վէ իսթիֆասը մատտէսինին չիմտիտէն գարարլաշտըրըլմասը իլէ վէսաեա իճրասը միւքթէզիյեաթը մասլահաթտան տը, բէսմին էմրի թէվզի վէ թահգըգը զըմընտա ինթիխապ օլունմուշ զէվաթտան օլմասը թէճիպպէտէն իսթիֆատէ էսասընա նազարէն մուհասէնաթտան իսալի տէկիլ տիր։

Բաթէնթ բրիսումու, հէր տէվլէթատէ պիր գաչ միլիոն լիրաեա պալիղ օլմագտա օլուպ, պիզատ տախի իլէրուտէ թէրագգը իթմէք իւզրէ՝ պարի իլք սէնէտէ 6-7 եիւզ պին լիրալըգ հաեքլաթ թէէմինի լիզումու պէտիհի տիր։

(Թարգմ.)

— Գարատաղտա տէվամ իտէն գահթ ու զալեա ճիհէթի իլէ, էհալիի մահէլլիեէտէն պիր չօղու Տալամչիեա, վէ պիր գըսմը տախի Հէրսէք վէ Ըզգօտրա Թարաֆլարընա կիտիպ, օրալարտա իգալէյի իհթիեաճ իտէճէք էսպապ արամագտա օլտուգլարը Ըզգուտրատան եազըլմըշ տը։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԵԼԷ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՌԸ

Սէրի	
Փեթրվ. 12 գուրուն. Բ.Բ.	15-18
,, Փեթրվ. 13 սապահ ալ.	15-18
էն Էլիքսէք » »	-
» » էն աշաղը	-
» » սաաթ 5 տէ	-
Ա. Սէրի Ինկիլիզ լիրասը	23-10
Բ. » » »	14-15
Գ. » Օսմանը լիրասը	15-18
Իւնիֆէէ քուրսոն քսիկ	
» ալի չըմէնտ ֆէր	36½
Բաքոր դուրուշ	00
Հավալէթիզ »	20
Ղգէճ ֆայիզի »	7-

—

ԱԴՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱՓԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6% Բ. Բ.	6-25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	6%	4-08
Իսթանպոլ պանգասը		6-35
Սօսիէթէ օթօման		3-35
Թրամվայ	5% Բ. Բ.	395
Լավրիում (ժատէն)		126

—

Օսմանը լիրասը 100	ըստ ղրուշատ	Ղր. Դր.
Ինկիլիզ լիրասը		111-10
Դրանսըզ ֆրանգասը		88-10
Բօլ		91- 2
Գրիվիզ ֆրանսասը		51-10
Գէրման մարքասը		109-5
Ժէթալիզ		102-20
Պէլճիք		104-10
Հոլանդայ		104-10
Թասվիրէյի Խսհամ	էն էլիքսէք	15-30
»	աշաղը	15-20
	Սաաթ 6	15-25
Խարպօն գայիմէսի գոտիք		10-70

—

ԻՄԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՀԻԼԻ

		Ղր. Դր.
Գնաբանը	Բ. Բ.	36—39
Աչքլը		36—57

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԷ

—o—

ԲՐԷՆՆ ՏԸ ՊԷԶՄԱՐԴԷՆ ՆՈՒԹԴՈՒ

(5968 Նէ-ոէէդէրէն դոէբսնէ)

Ֆրանսատա տախի պիր թէպէտտիւլ վուգուս կէլէպիկիր։ պուկիպի թէպէտտիւլաթ պէր միւթատ օն սէքիզ վէ եա եէկիրմի սէնէտէ պիր քէրրէ զուհուր իլէ-մէքտէ տիր։ Գիմկէ ինքեաը իտէմէգ քի, Ֆրանսա հիւքիւմէթինճէ պիր թէպէտտիւլ վուգուք, ալեագատար օրան հէր հիւքիւմէթէ, գավի վէ ճէսիմ հարէքէթէ հազըր օրտուլար իլէ թէէքիտ օլունան տիրլօմասի մուհարէպէսինէ միւտախէլէ իթմէք արզուսունու իմտիհանիլիր։ Թէճրիպէյի տիրլօմաթիգիեէմ իլէ անլաեապիտիկիմէ նէզարէն, Ռուսիանընն նիյէթի պունտան իպարէթ տիր։ Ֆագաթ միւլահազաթը մէզքիւրէ, իսթիգպալի լիւզումունտան զիեատէ գարանլըգ կէօրմէքլիկիմիզէ մանի օլամազ։ Էն զիեատէ միւհթէմէլ օլան պուհրան, Ծարզտա զուհուր իտէպիլիր, պիզ պունա բէքտէ ալեագատար տէեիլիզ։ Ֆագաթ հիչ պիր թէհլիւտիմիզիւ իսալ իթմէսիզին, չարգտա պաշլըճա ալեագատար պուլունան տէվլէթլերին Ռուսիա իլէ իթիֆաք մը եօգսա մուհարէպէ՝ մի իթմէք իսթէտիքլերինի գարարլաշտըրընճատա գատար ինթիզար իտէպիլիրիզ։ Պիզ, հէր ֆալտէ Ծարզ մէնէֆէսինքէ կէն էվվել պէեանը բէյ իրմէկէ մէճպուր տէկիլիզ։ Բէնատի մէնաֆիի խնրիճինքէ օլարագ, տիւվէլի սայիրէնին բօլիթիգասը իւղերինտէ հարէքէթ իթմէք վէ մուգուաթը, տայիրէյի մէնաֆիի խարիճինքէ իսարէ իթմէք իսթէեէն բօլիթիգա մէնաֆի բօլիթիգասը տէկիլ, պէլքի գուվվէթ վէ իգթիտար բօլիթիգասը տը։ Պիզ պունու եաբմաեաճաղըզ։ Իմտի, գուվվէյի ասքէրիյեէմիզին տէրէճէյի քիւլլինէքտէ արթըրըլմասընը թալէպ իթմէքլիկիմիզէ սէպէպիյէթ վիրէճէք աէրէճէ պի գարար պիր հաքտէ պուլունտուղումուզ զանն իտիլէմէզ։ Իքինճի սընրֆ ասաքիի բէտիֆէնին իպգասը մէսէլէսին, ահվալը հազրէմիզ մէսէլէսինտէն Խէֆրիգ իթմէք իսթէր իտիմ։ Ասաքիրի բէտիֆէ մէսէլէսի մուվագգաթ պիր սէպէպտէն տէկիլ, պէլքի տայիմի պիր սէպէպտէն նէչէթ իտիեօր։ Գրրք սէնէտէն պէրու տիւչար օլտուգումուզ մուհարէպէ թէհլիքէլէրինի նազարը իթիպարա ալըր իսէնիզ, սէպէպի մէզքիւրուն մուվագգաթ օլմաեընա, տայիմի օլտուղունու սիզ տախի թասատիգ իտէրսինիզ։

1848 սէնէսինտէ իբի մէսէլէ վար իտի, պիրի Լէհիսթան վէ պիրի Հոլչէթէյն մէսէլէլէրի իտի։ 1850 սէնէսինտէ Օլմիւց մուգավէլէնամէսի սաեէսինտէ պիտեիք պիր թէհլիքէ պէր թաքաֆ իտիլմիշ իտի։ 1853 սէնէսինտէ Գրրբմ մուհարէպէսինին թէհլիքէսի հիսս օլունմուշ իտի. օ վագըթտան պէրու Գրրբմ մուհարէպէսի էնասրնտա պիրի մուհարէպէեէ սէվգ իտէճէք

տիկեր պիք թէհլիքէտե պուլունմուշ իտիք։ 1853 տէն 1855 սէնէսինէ գա. տար տիւէլի զարպիեէ Ռուսիաեա ի. լանը հարպ իթմէքլիկիտիզի թալէպ ինլէտիքլերի վազըթ, միւթէվէֆա Ռուսիա գրալը միւսթագիլ բոլի. թիդասընը մուհաֆազա իշին, պէնի Ֆրանգֆորթ իլէ Պէրլին արասընտա պիր չօգ սէյեահաթլարտա պու. լունտուրմուշ տուր։ Մ. տը Ման. թէօֆել իսթիֆա իթմէք իսթէտիկին. տէ, միւթէվէֆա գրալ պաշ վէքիլի, իսթիֆասընը կէրի ալմաղա իգնա իշին պէնի մէմուր իլէմիշ իտի։ Բը. րուսիա օ վագըթ տիւէլի զարպիեէ իլէ պէրապէր Ռուսիատան այրըլ. մագ իսթէմէտիկի ճիհէթլէ պիւ. թիւն էվրօբանը ատավէթինի իհ. րաղ իտեպիլիր իտի։ Իշպու թէհ. լիքէ Գերբի մուհարեպէսինին նի. հաեէթինէ գատար տէվամ իլէմիշ տիր, օ վագըթ Բրուսեանը Բարիս գօնկրէսինէ իշթիրագ իթմէսինի թավսիյեէ իլէմիշ իսէմ տէ, էֆ. քեարըմ գապուլ իտիլմէմիշ իտի։

(Տէվ-դ)

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

Տիւնքի Արքելքտէ օգունտուզունա կէօրէ, Փաթրիգխանէ թարաֆը. տան, առաջնորդ գայմադամը պու. լունան Տէր Հայրա, Շահպաղլեան վարդապետի չաղրըմասը, վէ տէր. հալ պու թարաֆա կէլմէսինի էմր իլէմիշ պուլունմասը եազըլմըշ իմիշ։ հալպու քի, հիւքիւմէթ թարա. ֆընտան էմր օլունմուշ իքէն կէ. թիրիլէմէեէն պիր վարդապետին, պու տէֆա սատէճէ պու սուրէթ. լէ կէլմէսի, բէքատ ինանըլըր պիր չէյ տէկիլ տիր։

* * *

Գալաթա վրթիարը թաղեինինէ տալիր կէչէն կիւնքի եազարղըմզ մահկէր, սօնրատան անլաշըլարըղ. նա կէօրէ, հէնուզ մէրճիինէ թագ. տիմ օլունմաեբպ, պիր՝ թագըմ թաշրգալըլարա իմզալաթարըլմադ. տամիշ ուրա։ Պագալըմ Նորատունկ. եան օճաղընըն պու փարըլդաղը նէ. եբլտա տէօնէճէք տիր։

* * *

Ֆէնէօբտէն Ցարութիւն էֆէնտի Սինանեան թարաֆընտան ալտրը. մըզ պիր մէքթուպտա, եէնի պիր ՀԷզհէպ վազընա գալգըշան պու. տալալարը Զօմագլրեա վէ Ինճէ. սու եատախի կիթտիքլերի, վէ ամնի հալլերի իճրա իթտիքլերի, ֆա. գաթ, եավաշ եավաշ ալտատրճ. ըշլարընըն զահիրէ չըգմաեա պաշ. լատրը, վէ Գեր. Տրդատ Ծ. վար. դապետին հիմմէթ վէ ղայրէթի ի. լէ, օ թարաֆլարա տէրհալ Արժ. Դէորդ վարդապետ կիտէրէք՝ վէ վազլար վիրէրէք, մէրգումարընը հօգգապազըգլարընը լաեբգըյա անլաթարրաղը, վէ քեաֆֆէյի զի. հինլէրի պունլանմըշ օլանլարընը էմէգ. քիւր պուտալըգտան քեամիլն վազ կէչտիքլերի, վէ մէրգուման եալանճը վաեիզլէրինտէ, հիւքիւ. մէթ մաարիֆէթիլէ թահրիր էլ հրֆի թարտ իտիլտիքլերի, մա մէՀՈՈ. նիլեէ վէ մա թէչէքքիւր պիլտիրիլ. մէքտէ, վէ պուրատաքի Ֆէնէօբտէն օլուպտա էսէֆ իտէնլէրին գալպ. լէրինին բահաթ օլմասը իշին, Ինպու հավատիսին սերիան տէրճ ինլէ խապէը վիրիմէսինին ըրեճա իտիլ. տիկի օգունմագտա տրը։

* * *

Արեւելքտէ, Դատարքէօյ պալօ. սունտան իւչ եիւզ լիրա գատար հա. սըլաթ հուսուլէ կէլտիկի օգունմուշ իտի, հալ պու քի, մէվսուգատ ան. լաշըլտըղընա կէօրէ, հէնուզ հիսա. պընա պագրըպտա անլաշրլամամըշ տրը։ Ֆագաթ, իշ եշինտէ իշ պու. լունտուղունտան, պէշ եիւզ լիրա. լըգ պիր հասըլաթ հուսուլէ կէլմիշ օլմասը պիլէ մէէմուլտէն պուլուն. մագտա տրը։

Իմզալարը զահիրտէ օլմաեարագ տէրճ իթմէքտէ օլտուղումուզ մէք. թուպլարընը պաղըլարընը միւնտէ. րիճաթը։ պաղըլարա հօշ գէօրիւն. մէտիկինտէն, էկէրչի եալան, եան. ըշ վէ եախօտ միւպալաղա վաղ իսէ ճէրհ ու թէքզիպ իտէճէք եէրտէ, էվվէլտէն պէրու կէօրիւլէկէլմէքտէ օլտուղու կիպի, հալէա, մէզքիւր մէքթուպլարը եազանլարընը քի՝ մ օլ. տուգլարընա տայիր թարաֆըմզդա սիւալլէր վարիա օլմագտէ օլտու. ղունտան, սայիր տէֆալար կիպի, պու տէֆա տախի խապէր վիրիրիզ քի, զաղէթամզդա հէր նէքի տէրճ օլմունուր իսէ, նիզամէն մէսուլ քէն. տիմիզ օլտուղումուզտան, վէ կէզլի իմզաեը խապէր վիրմէքլիք իսէ գա. թան ատէթտէն օլմատըղընտան, թէ. հիեէրտէ իմզա արամաեբպ, անճագ ճէրհինի վէ ճէվապընը տիւշիւնմէլի տիրլէր, զիրա պիր զաղէթաճը ի. չին, կիզլի իմզաեը խապէր վիրմէք. լիք, պիր քահանընը, պիր խոս. վանանքը մէյտանէ չըգարմասընտ. ան զիեատէ հէմ կիւնահ տրը վէ հէմտէ մուզիրը։

* * *

Խմբագիր,

Ցառաջիկայ կիրակէ փեար. 14 Հնուկտեանց աղա Սարգսի Ռուս. սաստանցւոյ բարեյիշատակ դստեր տիկին Թագուհւոյ ննջման տարե. դարձն լինելով, Գեր. Հայրակ Ս. եպիսկոպոս Դիմաքսեան Ս. Պատա. րագ պիտի մատուցանէ Թագին Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ ի հան. գիստ հոգւոյ բարեպաշտ հանգու. ցելոյն։

Ատենադպիր Ատենապետ
Ղ. Ի-ՐԻ-ՏԵՆ Մ-ՊՐԻՈ Մ-ՐԻՐՈՍԵԱՆ

12 փետր. 1888 Կ. Պոլիս
Գումբգաբուլի դուրս

ԳԱՏԸՐԲԷՕՑ ՊԱԼՕՄՈՒ

(5968 ԺԷ-ԻԷԻԴԷՆ ՀԵՏԷՍԷ

Պաղըլար պիզիմ, տայիմա բիւպլիք պալօնա գարշը եազմամզը, վէ հալ պու քի, պալօճուլարընտա տահա գլնեատէ զայրէթլէրի արթմագտէ օլ. մասընը կէօրէրէք, պօշա չալըշմագ. տաեբզ զանն իթմէքտէ տիրլէր, հալ պու քի, օլ պապտէ, զինեատէսիլէ եանըլմագտա տըրլար, չինքի, եա. լընզ պիր զաղէթա տէկիլ, իլա, եիւզլէրճէ զաղէթալար պիլէ, վէ հաթթա, եալընըզ զաղէթալար տէ. կիլ, իլա, քեաֆֆէյի բուհանի վէ ճիսմանի հիւքիւմէթլէր պիլէ, այնի զայրէթ իզրէ, վէ կիճէ կիւնտիզ վաղ վէ նասիհաթ իտիպ չալըշտըգ. տան պաշգա, գանունլար վէ ճէ. զարար պիլէ թէրթիպ վէ ելան իլլէ. սէլէր, եինէ, պու եօլտա իլլէթլէ. րին էօնիւնիւ, հէմ գալալըգլա վէ հէմտէ աղ պիր վագըթ զարֆընտա ալմագլըգ միւմքին օլամազ, նասըլ քի, պունուն, պէշ ալթը պին սէնէ. լիք, պինլէրճէ իսպաթլարը մէյտան. տէ տիր, մէսէլա, խաեինլիք, խըր. սըզլըգ, ըրղըզլըգ վէ էմսալի քեաֆ. ֆէյի ֆէնալըգլար իշին, հէր միլ. լէթտէ վէ հէր տէվլէթտէ, չէտիտ չէտիտ ճէզալար թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ, վէ հէր կիւն հէր սաաթտա, հէր սէմթտէ վէ հէր թարաֆտա, պինլէրճէ քէսանընը, մէզքիւր ճէ. զալարա չարբէլարընը. հէրքէս կէօզլէրի իլէ կէօրմէքտէ օլտուգլա. րը հալտէ պիլէ, միւմքին օլուպտա քեամիլէն էօնիւ ալընամամըշ տրը, վէ իլա ախըր իւլ ճիհանտա, քեամի. լէն ալընամաեաճագ տրը։

Պու ճիւմլէ իլէ, եինէ պիզ հէմ իֆթիխար իտիպ վէ հէմտէ քէնտի. միզի մէսուտ ատտ իտէրէք պէեան ինտիրիզ քի, բէք չօգ ֆամիլեալար, եազարգլարըմզդան հիսսէ ալա. րագ պալօլարտան սագընմագտէ, վէ մատտի վէ մանէվի բէք չօգ մէնֆա. աթ կէօրէրէք, տուալար վէ խէչէք. քիւրլեր օգումագտէ տիրլեր. տի. մէք տիր քի, Մանզումէ եալընըզ. ճա, քեաֆֆէյի պալօ զայրէթի չէ. քէն զաղէթալարա մէչտան օգու. տուգտան պաշգա, էն ազը 10-15 պին նէֆէր տախի կէնճ վէ իհթիի. եարչ վէ երքէք վէ նիսա պալօ պու. տալալարընը, վէ պինաէն ալէյհ, Մանզումէ տիւշմէնլէրինին զայրէթ վէ առավէթլէրինէ տախի կէօքիւս վիրիպ վէ գարշը գօնարագ, հէմիշէ եազապիլմէքտէ, վէ հէր նէվի մա. զարբաթ վէ բէզալէթլէրինիտէ պէ. եանէ միւզթէտիր օլապիլմէքտէտիր։

Մէքթէպլէր մէնֆաաթընա, վէ եախօտ միւլէթիմիզ նամընա օլարագ պէօյլէ գըզըլպաշ տէրնէկի նէվին. տէն օլտուղու հալտէ բիւպլիք վէ մասքէլի պալօլար վիրէնլէրին, հէման եիւզտէ պիրի պիլէ, իեի պիր շէյ տիր տիեէմէեիպ, անճագ պիր շէյ սէօյլէմէքտէ, վէ կիչեա օլ սէօյլե. տիքլէրի տախի տեբպանճագ պիր լագբրար տէկի տիր կիպի, եանի էօզիւրլէր ի գապահարլարընտան տա գ զիեատէ պիւիւք օլտուղու թագ տիրտէ, աղբզլարընա թէսպիհ իտէրէք, քէնտիլէրի տալիհէ չը. գարմագտա տրըլար զանն իլէմէք. տէ տիրլէր, շէօյլէ քի, «էֆֆենտիմ, նէ՝ եաբալըմ, էհալիմիզ սայիր սու. ըէթտէ բարա վիրմէեօրլար, էվվէթ, նէ՝ եաբալըմ, մէքթէպլէրին գալըբլ. մասը իշին, պու թարիգի թուսթ. մագլըղա մէճպուր օլմագտաեբզ» տիմէքտէ տիրլէր։ Վէ հաթթա, եալընըզ պալօ վիրմէքլիկէ մէճպուր օլտուգլարընը սէօյլէմէեիպ, իլլա, մասքէսիզ պալօ վիրէմէնէճէքլէ. րինի տախի, ութանմագսըզընն սէօյ. լէմէքտէ, եանի, «էկէրչի մասքէլի ատէմ գապուլ իթմէզ իսէք, պու գատար գալագալըգ կէլմէմէքտէ, վէ հալիլլէ տէ պու գատար հասը. լաթ հուսուլէ կէլէմէմէք տիր, վէ թէաթրօ գօնսէր վիրիլտիկինտէ, վէ եախօտ սատէճէ իեանէ իսթէ. նիլտիկինտէ իսէ, մասքէլի պալօնուն հասըլաթընընը, օնտա պիրի պիլէ կէօրիւլէմէմէքտէ տիր» տիմէքտէ. տիրլէր. տիմէքտիր քի, եիւզլէրճէ վէ պինլէրճէ լիրալար թօբլամագլըգ իշին, մութլագ սուրէթտէ, եիւզ. լէրի գաբալը գարբլարը վէ էրքէք. լերի գապուլ իթմէքլիկէ մէճպուր օլտուգլարընը, վէ եախօտ, չօգլարընն անճագ վէանճագ եիւզլէրինէ մասքէ կէչիրէպիլտիքլէրինին խաթրը ի. չին, լիրալար վիրիպտէ, վէ լիրալար սարֆ իտիպտէ, հէր նէվի զահ. մէթի, վէ սէֆալէթի, վէ ուլգու. սուզլուղու կէօղէ ալտրգլարընը, սա. ռահէթէն իգրար իլլէմէքտէ տիրլէր։

Վագտա, հէր ճահիլ էհալի ի. չին, վէ ալել խուսուս Իսթանպօլ. տաքի Հայլարըմզընչու չիմտիքի, օն պէշ սէնէտէն պէրու ալըշտրգլարը եէնի պիր հալ իշին, պու սահիհ տիր, էհալիմիզ պու ազվիեաթը, քէնտի ամէլի իլէ իսպաթ վէ թաստիգ ի. լէմէքտէ տիր, հալպու քի, պու ֆէնալըղա վէ պու էլլէթի միւհլի. քէեէ սէպէ՝պ քիմտիր, գապահա՝թ քիմտէ տիր, վէլհասըլ մեղաւո՝ր քիմ տիր։ Մէկէրչի, պիղզաթ քէն. տիլեր, եանի պալօ վիրէնլէր տէ. կի՝լ մի տիրլեր մէկէրչի, հէր սիւրիւ. նիւն, եա իեի վէտէ եախօտ ֆէնա պիր թարիգ թութմասընա, վէ միւ. ֆիտ վէ եախօտ մուզիրը պիր մէ. բատտա օթլանմասընա, վէ եա Միւ. զէլճէ գայրըլմասընա, վէտէ եախօտ գուրտարա եէմ օլմասընա, պիղ. զաթ չօպանլար մէսուլ տէկի՝մ տիր վէր։ Մէկէրչի միւլէթիմիզի իտարէ. եէ գալգըշանլար, կիւեա մէքթէպ. լէր գաեբրանլար, վէ ազգասէրլիք թասլաեանլար, վէ նիհաեէթ չօ. պան օլուպտա բէհպէրլիք իտէնլէր, օն պէշ սէնէտէն պէրու կիճէ կիւն. տիւզ, մէզքիւր Սողոմ Գոմորլուգ տիմէք օլան բիւպլիք վէ մասքէլի պալօլարընը մէտտ իտէճէք, վէ էօն. լերինէ տիւշիւպտէ բէհպէրլիք իլէ. եէճէք, վէ ալըշտրբաճագ եէրտէ, մուզայիրի օլարագ, հէր վագըթ, պիզիմ կիպի գարշը եազըպ, գարշը սէօյլեեիպ, վէ լանէթլէր օգու. սալար, վէ նասիհաթլար վիրէրէք սագընտրմաեա չալըշալար իտի, շիմտի, զէվալը էհալիմիզ, պէօյլէ, հայֆա՝ զէհիրլենմիշ օլաճա՝գը իտի. պիղզաթ քէնտի վիճանլարը տա. խի չէհատէթ իտէր քի, հիչ պիր նամուսլու ֆամիլեա, վէ ալել խու. սուս հիչ պիր նէֆէր պի կիւնա՝ գըզ վէ տէլիգանլընն աեագ պասմա. տրը չէ լլէ տուրսուն, պազը ճա հիլ վէ հօվարտա տէլիգանլար պիլէ, զաեէթլէ կիզլի սուրէթտէ վէ զաեէթլէնտէ սագընարագ կիթ. մէքտէ տիրլեր։ չինքի, եիւզլէր. ճէ սէնէլերտէն պէրու, միլլէթի. միզին ախլեագը համիտ (բարոյա. կան) ճիհէթիլլե պատիի չէրէֆի օ. լակէլմիշ օլան, եանի տէտելերին. տէն վէ բէաեր ու վալիտելերին. տէն իշլիտիրմէքտէ պուլունան պալօ. ճանէֆրէթէ վէ լանէթէ տայիր լա. գըրտրլարընն վէ նասիհաթլարընն թէ. էսսիրլերի, օլ մէրթէպէ թէմէլլէշմիշ տիր քի, հալէա տէվամ իլլէմէք. տէ տիր։ Ֆագաթ, քէմալի թէէս. սիւֆիւզրէ սէօյլէրիզ քի, պիթթապի եավաշ եավաշ, մէզքիւր, պէշէր օ. նար լիրալար սարֆ իտէրէք կիթ. տիքլերի, վէ ճինաեէթէ, ֆագիլէթ իսմի վիրիլիրճէսինէ, «ազգային» սրֆաթը վիրիլէն մէքրուհ պալօ. լար իլէ, օլ եալընըզ պէշ օն զուրուշ իլէ էյլէնիլմէքտէ պուլունան պա. լալար միեանընտա, հիչ պիր ֆարզ պուլունմատըղընը անլատրգտան պաշգա, ալըշա ալըշա տա, սէնէտէ եալընըզ պիր գաշ տէֆա ըէզիլլէ. նէրէք քէյֆ իթմէքլիկէ գանաաթ իթմէեիպ, իլլա հէր վագըթ ըէզիլ. լենմէքլիք վէ էյլէնմէքլիկի իսթէ. եէճէքլերինտէն, հէր ճէպինտէ օն պէշ եիկիրմի զուրուշու պուլունան ճահիլլեր, պիլա բէրվա, վէ ալն. լարընտա աչըգ աչըգ, անլէրէ տախի կիթմէքլիկէ պաշլամըշլար տրը, վէ տահատտա զիեատէ պաշլանճագ. լար տրը։

Նասըլ, միլլէթիմիզ, բիւպլիք վէ մասքէլի պալօ օլմատըգճա, բարա վիրմէ՝զ մի, եալանն տրը, իֆթիրա՝ տրը, միլլէթիմիզ կիպի, բրզ ու նամուս ճիհէթինտէ, պինլէրճէ սէ. նելերտէն պէրու քէսպի չէրէֆ ի. տերէք Միւֆթէխիր պուլունան զէ. վալը պիր միլլէթէ, ազգասէրլիք վէ դպրոցասէրլիք մասքէսի ալթընտա կիզլենէրէք, պու եօլտա ալ. չագճա պիր իֆթիրա իթմէքլիք, վէ նէֆրէթամիզ պիր լէքէ սիւրմէքլիք, տինսիզլիք տիր, իմանսըզլըգ տրը, ալչագլըգ տրը՝ ալչագճա տիւշմէն. լիք տիր, վէ նիհայէթճանլիք տիր, մէրգուման ինսաֆսըզլար՝ հիչ տէ. կիլ իսէ պիր քէրրէ չունու տիւշմէն. մէլի տիրլեր քի, մէկէրչի միլլէթի. միզ, պունտան 15 սէնէ էվվէլ գա. տար, քէնտի մէքթէպլերինի, պէօյլէ մասքէլի պալօլար իլէ մի գաեբրը. մագտա իտի, մէկէրչի պունճա քի. լիմէլերի վէ մէքթէպլերի, պալօլար իլէ մի ինչ իթտիրմէքտէ իտի, վէ եախօտ, մէկէրչի, պունտան 18 սէնէ էվվէլ՝ ըզ՝կէլինճէեէ գատար մէք. թէպլերիմիզ պուլունմագտա աէկի՝չ մի տի։ Նամըզ՝ օրլէր, պատարլար, պիր քէրրէ տիւշիւնմէլի տիրլեր քի, մէկէրչի պու սէօյլետիքլերի, թէքմի՝ պիր միլլէթի, պիր սուրէթի մա. նէվիյեէճ, էօլտիւրմէքլիք տէկիլ մի տիր։ Մէրգուման պի ինսաֆլար, թէքմիլ պիր միլլէթ ճանիլիք ի. տիպնէ՝ լեքէ սիւրմէքէն իսէ, մէ. կէրչի, քէնտիլերին, բիճպլիք պա. լօ վիրմէրլիքտէն պաշգա հիչ պիր ազգ ու տիրայէթլերի, վէ գուտրէթ ու գապիլիյեէթլերի պուլունմատ. ըղը, վէլհասըլ, էլլերինտէն վէ տիր. լերինտէն, անճագ վէ անճագ պա. լօճուլուգ կէլէ պիլմիկինի իգրար իլ. լէսէլեր, հազրգաթի հալի իգրար իթմիշ օլմազլա՝ր մը։

Նասըլ, էհալիմիզ մասքէլի պա. գօ օլմատըգճա, բարա վիրմէ՝զ մի, նէ՝ պիւիւք իֆթիրա, մէկէրչի, տահա պաճնանան օճ պէշ ծն ալթը. եանի, փիղեթ պալօ իճատընտան եալընըզ պիր իքի սէնէ էվվէլ՝ վէ եալընըզ պէշ փալթը տի զարֆընտա, Փրկիչ նամընա օլանրագ պէշ պին լի. բա իեանէ լիծրլաեան քէնտիմիզ տէ. կի՝լմիեիզ։

(Տէվ-դ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆՈՒ

Գ.

Երբէք չեմ սիրեր ընդ միշտ ազ. գային տխուր լուրեր հաղորդելով Մանզումէի Մեծ. ընթերցողները վշտացնել և ձանձրացնել, այլ կը. փափաքիմ զոնե երբեմն ուրախալի լուրեր աւետելով ընթերցող հասա. րակութիւնը ուրախացնել։

Երկու չաբաթ առաջ Մանզումէ. յի մէջ անհամեմատ բերկրութեամբ կարդացի Բերայի Պատ. Թաղական խորհրդոյ թաղին աղքատիկ բնակ. չաց ըրած դրամական օգնութիւնը։ Օրհնեալ լինին այդ մարդասիրական օգնութիւնն յղացող անձինք որ գեղեցիկ օրինակ մը հանդիսացաւ ուրիշ թաղերու։

Բերայի աղքատացնման Դատար. գիւղի աղքատներն ալ անցեալ կի. րակի օր ուրախացան Վսեմ. Արիկ և Մաթուս էֆէնտի Ունճեան հա. րուստացուցեր են օթն հատար օխտա. ռանց կրօնի և ազգի խտրութեան բաշխել տուած ածուխինոշորհիւը։

Վսեմ. Ունճեան հարուստացաւ այս ըրած Մարդասիրութիւնը իրաւամբ գովեստից արժանի է. երանի՝ թէ ամեն ձեռնհաս ազգայինք անոնց

այս բարի օրինակին հետևէին։ Այս կիրակի օր ալ Օրտուէն քսանի մօտ ընտանիք որոշ մէկկը գտնուէինա. մէն հասակէ անձինք՝ որոնք Նիկոմիդիոյ Պարտիզակ գիւղը բնակուելուն հաստատելու մտօք եկած էին Դատրգիւղ՝ այլ և այլ բարեսէր անձանց կողմանէ ուտեստ և դրամ բաշխուելով անոնց՝ մխիթարուեցան։ Ես ինքս ալ տարիներով պանդխտութեան և թշուառութեան դառն բաժակը քամած լինելով՝ այնմենէն աւելի կզգամ թէ ի՛նչ քսութիւն է աղքատութիւն և չքաւորութիւն։ Այո՛, փորձով գիտեմ թէ աշխարհիս վրայ ասկէ դառն և ծանր բան չը կրնար լինիլ։

Երբոր հարուստը չմտածեր աղքատը այս դժնդակ օրերուն՝ այն առեն հիւանդաց, տնանկաց վիճակը ո՞ւր կը հասնի։

Երբ մէկը իւր տունէն ուրիշ տունը փոխադրուելու լինի՝ իւր նիւթական վիճակը տեղն շլալով հանդերձ հազիւ ամիսէ մը կրնայ տեղաւորել՝ հապա օրքանները՝ ուրիշ և տառապանք կրելու վրայ են այն խեղճ և ողորմելի Օրտուցիքը որ այս ծանր ձմրան օդերուն գաղթեցին։ Իրենց բնագաւառէն օտար երկիր չուելու հարկադրուած են իրենց ընտանեաց և զաւակաց հետ ցաւօք և հեծութեամբ։

Աղքատը աղքատին կրնայ օգնել, հիւանդը կրնայ դարմանել ուրիշ հիւանդ մը, և անանկ մը կրնայ մխիթարել և նկուղել ուրիշ անանկ մը, բնականաբար՝ ոչ. հապա ուրեմն ո՞վ պիտի մտածէ այս ամենքը։ Տարակոյս չկայ թէ մեր ձեռնհաս ազգայինք։ – Եւ եթէ այդ հարուստ ազգայինք ալ իրենց խղճի դռներն գոցելով չուզեն իրենց նեմանեաց օգնել, այն ժամանակ այդ անխիղճ անձինք թող չըսեն թէ մենք ալ իբր մարդ կ'ապրինք աշխարհի վրայ։ Երբ մենք մեզ գիտող աղքատներն խոչեչ են ըսելով՝ վերընկատենք՝ (ինչպէս ձեր անցեալ առուր յիշած հռչակաւոր Բարազամեան Տ. էֆէնտին), երբ մեր անտէր հիւանդներն՝ «այսօր երկու հիւանդ մէկտեղ չենք կրնար զրկել» ըսելով ծխավաճառին խանութին վրայ սառեցնենք, վերջապէս երբ մենք միայն ինքզինքնիս մտածելով մեր նմաններն չմտածենք, այն ատեն ի՞նչ տարբերութիւն կ'ունենանք անբաններէ։

Մեր հասարակութիւնը յոռի սովորութիւն մը ունի, ինչո՞ւս պէտք է ըսելով՝ ամեն բան վրայէն կը նետէ, և իւր յոյսը լոկ հարուստ դասին վրայ կը դնէ, այս սկզբունքը շատ սխալ սկզբունք մ'է և միանգամայն քնդհանուր մարդկութեան խիստ վնասակար։

Այն ազգը որ իւր յոյսը միայն մէկ քանի անձանց վրայ կը դնէ, ըսել է այն ազգը հանրութեամբ յառաջադիմել չգիտէ, իւր պարտքը չճանաչեր։ Այսօր եթէ այդ մէկ քանի անձինք կան՝ բնականաբար վաղը կրնան չըլլալ։ Աստուած մի արասցէ, եթէ այդ անձինք այլևս չըլլան, ամբողջ ազգն ալ գոյութեանէ պիտի դադրի միթէ։ Պէտք է որ այդ սխալ սկզբունքէն հրաժարելով՝ իւրաքանչիւր ոք իւր պարտքը և իրաւունքը ճանաչէ, այսինքն՝ ամեն ոք իւր պարտականութիւնը կատարէ առ իւր ընկերն առ իւր ազգն և առ մարդկութիւնը, որպէս զի մարդ կոչուելու իրաւամբ արժանի լինի։ Յոյսերնիս անձերու վրայ դնելու չենք՝ ըսինք. մեր այս ըսածը օրինակով մը հաստատենք։

Հանգուցեալ Ներսէս պատրիարքի օրով հայոն ազգը իւր յոյսը նորա վրայ դրած լինելով, իրմէ զատ պատրիարքական փափուկ պաշտօնը վարող եկեղեցական մը չունինք պատուելու վրայ էր. և եթէ անոր բանը լինի՝ ողջոյն ազգը թաղելու է կըսէր։ Ինչպէս որ հրապարակաւ ալ ըսելու յանդգնեցաւ Թիֆլիզի Մբշակ թերթը։ Հայ ժողովրդեան սրտին մէջ ունեցած այս հաւատքը Աստուծոյ կամաց հակառակ լինելով, Աստուած Ներսէսի տեղ Յարութիւն վեհապետեանը պարգևեւեց։ «Խորհուրդ մարդկան՝ կամք Աստուծոյ։»

Այո՛, այսօր խղճի մտօք ամենոք կը խոստովանի թէ՝ ինչ որ չկրցաւ ընել Ներսէս սրբազան իւր պատրիարքութեան օրով՝ Յարութիւն սրբազան իւր պատրիարքութեան օրով Նախախնամութեան զօրութեամբ կրցաւ ընել։

Ահաւասիկ ասա մէկ քանիներն յիշենք մեր ընթերցողաց.– Ներսէս սրբազան Կարնոյ բանտարկեալներն և ուրիշ այլևայլ տեղ գտնուող աքսորեալներն չկրցաւ ազատել՝ ինչ որ ըրաւ, իսկ Յարութիւն սրբազան կարող եղաւ զանոնք ազատել եւ փրկել։ Ներսէս սրբազան տերութեան և կառավարութեան առջեւ գայթակղեալ մտքերն չկրցաւ բուժել, իսկ Յարութիւն սրբազան կարողացաւ զայն ալ ընել։

Ներսէս սրբազան Մշոյ և Արապկիրի առաջնորդներն չկրցաւ իրենց վիճակը վերադարձնել, իսկ Յարութիւն սրբազան զայն ևս կրցաւ ընել։

Ներսէս սրբազան տասներկու տարի պատրիարքութիւն ընելով, չկրցաւ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին վերաշինել, իսկ Յարութիւն սրբազան յաջողեցաւ երկու տարուան մէջ իւր աւերակներէն կանգնել զայն։

Ներսէս սրբազան հինգ վեց հազար ոսկի (միմիայն մեր գիտցածը...) թողելով հանդերձ, իւր հինգ վեց ոսկիի մէկ կտակն ալ չտեսնուեցաւ, իսկ Յարութիւն սրբազանի իւր կենդանութեան օրով Եաֆայի մէջ մէկ քանի հազար ոսկիի արժողութեամբ կալուածներ շինել և ազգին նուիրելը տեսնուեցաւ։ Տակաւին ո՞ր մէկն համբեմ, ահա Կարկուրի խնդիրն, և ահա առանձնաշնորհմանց խնդիրը, այս ամենքը Յարութիւն սրբազանի օրով կարգադրուեցան։ Ընտանեկան կապերն խզողներու դէմ արիաբար եկեղեցւոյ օրէնքներն ի գործ դրաւ։ Բայց մեզ պիտի ըսեն թէ՝ այդ ամենը ազէ՛կ, բայց քիչ մը իփսա մարդէ, ժամանակիս բնաւ յարմար չէ, հարուստ դասին տուները չայցելեր, միշտ պատրիարքարանի մէջ կը նստի, կեղծ ազգասէրներու երես չտար, եկեղեցւոյ օրինաց նախանձախնդիր է, դեսպանաց այցելութիւն չտար. և այլն, և այլն։

Այո՛, այս ամէնը շատ ճշմարիտ է, բայց պատրիարք մ'ալ այսպէս խստապահանջ պէտք է, որպէս զի մեզ պարտապահանջութիւն սովորեցնէ, ապա թէ ոչ՝ եթէ հարուստ դասուն քիչ մը երես տալու լինի, ո՞վ գիտէ մէջերնէն քանինե՞ր։ Մէկ կին ունենալով ուրիշ մ'ալ պահանջելու պիտի երթայ։ Եթէ ազգային պաշտօններէ գլուխնին եկող և ոտքերնին չելնող կարգ մը անձանց երես տալու լինի, ամբողջ ազգը կողոպտելու կերթան, և եթէ եկեղեցականաց երես տալու լինի՝ ազգը տակն ու վրայ ընելու խիղճ չընող քանիներ ունենալու դժբաղդութիւնը պիտի տեսնայինք։

Այս ամենը պարզապէս ցոյց կուտայ թէ անձերու վրայ յոյս դնելը յիմարութիւն մըն է։ Այսօր Ներսէս Սրբազան ազգին կը ծառայէ, վաղը Յարութիւն Սրբազան և միւս օր ալ Մարկոս Սրբազան։ Այսպէս բնաւ ազգին գործերը երեսի վրայ չեն մնար, այս է բնական օրէնքը։

Աստուած կարող է միշտ յաջուցանել Վարժապետեաններ, Վեհապետեաններ, բաւական է որ մենք կարող ըլլանք Ազգին բարեկամն ու թշնամին զանազանել։

ԻՐՄԵՆԱԿ

20,000 ԼԻՐԱԼԻՔ ՊԻՐ ԻՐՔԱՄ

Տօղրուսու, պիր իլաճըն չիֆտարլըղընա տայիր թօհաֆ թօհաֆ իլանլար իլէ թաստիգէ չալըշմագլըգ կիւճ պիր շէյ օլմատըղը կիպի, էօյլէ իլաճլարը թէրթիպ իտէնլէր. տէ, պիթթապի պիր չոգ մէտոսէնալէր օգուտմագտէ տիրլէր, վէ պուընլար պէօյլէ եարմալարբյլա նէ զայպ իթմէքտէ տիրլէր, հիչ պիր չէյ զայպ իթմէեիպ՝ անճագ էր հալիեի գանտըրըպ ալտաթմագտա տըրլար։

Նասըլ քի, քէմալի մէհմունիյեէթլէ կէօրիլտիկիւնէ կէօրէ, Ֆըրանսըզ սբէսիալիթլէրինտէն օլան պիր զաթ, քիմքի օլշէֆապախշօլուպ վէ պու կիւնքի կիւն մալիւմ ամմէ օլան Ժէրօտէլ Բասթիլլէրինին, վոգթինտէ ալընաճաղը թագտիրտէ, էն չէտիտ էօքսիրիկիւ պիլէ քէսմէտիկինի իսպաթ իտէպիլիրսէ 20 պին ֆրանգ վիրէճէկկինի իլանլըլէմիշ տիր։ Մէզքիւր Բասթիլլէրտէն եալընըզ պիր թանէսի ալընըճաղընտա, չոգ տէֆա էօքսիրիկիւն տէրհալ քէսիլտիկի կէօրիլմէքտէ տիր. կէրչի, մէզքիւր Բաստիլլէրին թագիտլէրինի եարարագ, այնի սուրէթտէ իլանլար իթմէքտէ օլտուգտան պաշգա, այնի սուրէթտէ ըճսիմէր տախի եարմագտա տըրլար, վէ պու իսէ, պաշգա պիր շէյ օլմաճաքսը, անճագ պիր գալագգընլը, վէ անճագ պիր խըրսըզլըգ տիմէք օլտուղունտան, պաեաղջլըգլարընը իսպաթ իլէմէքտէ տիր։ Հալպուքի թէէտիր վէ ֆայտէ ճիհէթինէ կէլինտիքտէ, միւմքին տէկիլ ամբ իճրասընը կէօսթէրէմէեէճէքլէրին տէն, պիթթապի, քիւլլի զարարը կէօզէ ալըպտա, այնի սուրէթտէ պիր իլանէրինէ տէ իճթիհատ իտէ. մէեէճէքլէր տիր։

Մէզքիւր Ժէրօտէլ Բասթիլլերի պունլունմագտա տըր, – Տէրսատէթտէ, Պոն Մարշէտէ, վէ Մ Գանժիւք պիրատերլերին էճդախանէլերինտէ, վէ Մ. Թիոստա, վէ Մ. Նէճէլոստա, վէ Մ. Թէզտորիէստէ, վէ Մ. Վէնան Դասապեանտէ, վէ Մ. Տ. Մ. Մէզիքիտէ, վէ Մ. Ա. Դաթօրիատէստէ, վէ Մ. Ատլդոս վէ գում. սընտա, վէ Իզվիրտէ Մ Գանժիւք էճդախանէսինտէ, – վէ Սիրիատա, Իսկէնտէրունտէ, Ա. Պալեանտէ։

ԹԻՖԻՐՏԱՂԸՆՏԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

Մէուլլիֆ,

Սոն մէքթուպումտա զիքր իլէտիկիմ իւզրէ, Ռումմիլլէթի Սրագլիա վէ Մէտրապոլիտի բիւթպէթլու Ղրիգորիոս Վիզանթի էֆէնտին ճէնազէ ալակէտ տիգնքի բոյզար կիւնիւ, բէք մանթանթան վէ շաշալը, վէ մէսնէտտի բուհանիսինէ չէսպան սուբէթտէ իհթիրամ իլէ իճրա օլունտու։ Տէրսսատէթ Ռումմբաթրիգխանէսի թարաֆընտան, տիւն սապահ, չէ հրիմիզէ պիր բիսկոպոս մուվասլէթ իլէտիկի կիպի, էթրաֆ գազա վէ գուրա Ռումէլիսի, էթրաֆ գազա վէ գուրա Ռումէլիսի գումասընա, վէ Իզմիրտէ Մ Գանժիւք էճդախանէսինտէ, – վէ Սիրիատա, Իսկէնտէրունտէ, Ա. Պալեանտէ։

բաս էֆէնտիլէր հազրը իտիլէր։ Հավա ղաեէթլէ միւսաեիտ վէ աչրդ օլուպ, վէ բազարտա օլմազը միւնասէպէթիյլէ, միլէլի միլխթէլիֆէտէն, օն պինի միթէճավուզ էհալի, պիւթիւն սօգ ազլարը իհաթա իթմիշ, վէ չէտիտ ըիւզեաբլարտա տէնիզլէր. տէ կէօրիլէն տալկընար մխիլլուէհալի էօթէեէ պէրուեէ տալկալանմազտա օլուպ, ճէնազէ ալաեր կիւզէրկեահրնտա եօլ աչմազ իչին ժանտարմալար վէ բօլիսլէր, բէկ չոգ զահմէթլէրտէ պուլունմուշլարը։

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյհ՝ սըրմալը վէ զաեէթ միւզէյեէն պիր գրթուզ սանտալիէ իւզէրինէ օթուրթտուրմալարընը՝ վէ էլինտէ, մէնթի բուհանիսինինինիշանէսի օլան ասասը պուլունտուղու, վէ զաեէթլէ միւզէյեէն էլպիսէ յի բուհանիսի իլէ զապիւս օլտուղու հարտէ, կէօթիւրիւմէքտէ, վէ էօնտէն իսէ, մալիք օլտուղու նիշանը ալիի Օսմանի իդէ, սայիր տէվլէթլէրտէն ալաղ իլէտիկի իւչ ատէտ նիշանլար, տէօրթ գրթա աթլաս վէ բէնկեարէնկ զօրտէլալար իլէ թէճհիզ օլունան եաստըգլար՝ իւզէրինէ գօնուլտուղու հայտէ կէօթիւրիւմէքտէ իտի։

Ալաեր մէզգուր, սապթ սէքիզտէ, միւթէվէֆանըն իսանէսինտէն միւֆարագաթ իլէ, Ռումմանէլէրինտէն, վէ Այի Եօրկի քիլիսասը էօնիւնտէն կէչիպ, սապթ սէքիզ պուլուղու կէչէրէք Այի-Բանանիա քիլիսասընա տիխուլ իլէտի. վէ սօգագլարտան կէչտիկի էանատէ, բէնճէրէլէրտէ պուլունան իրընճախընճէ էհալի թարաֆընտան, կիւլ սուսու վէ տէֆնէ եարբագլարը սէրբիմէքտէ իտի։

Այիա-Բանանիա քիլիսասընտա, բէք չոգ գալապալըգտան պաշգա, մէտուվէն հազրը պուլունմագտա իտիլէր, լիմանըզ միւթէսարըֆըտատէթլու նէճիպ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի, վէ մոհասէպէճի պէյ, մէթթահրիրաթ, վէ արապի, վէ էվգաֆ, վէ թահրիրի էվլաք, վէ թէլկրաֆ, վէ կիւմրիւք սիչորլէրի էֆէնտիլէր իլէ, Ֆրանսա, վէ Ինկիլթերրա, վէ Բելճիքա, վէ Ավսթրիա, վէ Իթալեա, վէ Ռուսիա, վէ Սպանեա, վէ Հոլանտա, վէ Բորթուգալ, վէ Եունան, վէ Իրան տէվլէթլէրի վիս զանսոլոսլարը՝ վէ էրմէնի միլլէթի Դեր. Առաջնորդութարաֆընտան իչ նէֆէր բաբաս. դար վէ Բրուսէսիան էէսմասթը բահրի ֆաղիլէթլու Յովհաննէս էֆէնտիլէ, վէ քիրի միլլէթ իզզէթլու Դէլիգ էֆէնտի Դուզու-քէպապեան, վէ Եէհուտի միլլէթի խախամ պաշը. վէքիլի իլէ զէվսթը-սայիրէ, վէ հէյեէթի պէյլէտիյէ։

Այիա-Բանանիա քիլիսասընտա, տէրինի բուհանիսի իճրա օլունտուգտան սօնրա, մէճլիսի իտարէ յի իրա վա ազալարընտան իզզէթլու Ղրիգորիոս Լազիսի էֆէնտի Ռումմաթ պիր նութգ իրատ իլէկեպ, քէնդիլիք լիսանը Ռումիան իլէ, միւտերիսի վէքթէա Ցոնատանինո էֆէնտի տախի, միլլէթվէֆանըն թէրճէմէյի հալինի նազչու պէեան իլէ. տի, վէ բիակդաս էֆէնտի տախի, գըսսա պիր նութգ իրատ իտիպ, մուսախիբերէն նէհուտի հէօմասթը մէքթէպի միսէրիսիդիրանսըզճա պիր նութգ իրատ իլէտի, վէ ելկիրմի գատար կիրլանտալարը միլլէթվէֆայի միւշարիլէյհէ թազտիմ օլունուպ, այնի զինէթ իլէ, ալաեօլա չըգբ, Այիա-Բանանիա Ռէմմաթթօգրաթօրիսա քիլիսասընա կիտիպ, օրատա տախի Տօգթ. Գամբանա, Ռումճա պիր նութգ իրատ իտիպ, զինէթէ խիթաժ վիրիլտի։

Մէզքիւր Ռէվմաթծգրաթօրիսա քիլիսասը, սապահ գատար պիւթիւն էհալիսէ աչրդ օլարագ, Ռումմիլլէթի էհալիսի զիւքիւր վէ իւնասխընճախընճ էկլիպ միթէվէֆայի միշարիլէյհին տէսթիկի պուս իլէտիլէր. վէ պու կիւն, բիսկոպոս էֆէնտի, սեմնի բուհանիսինի իճրա հիզմէտիքտէն սօնրա, սապթ ալթըսա ֆէքիլիսայի մէզքիւրուն պաղչէսինտէ, թուղլատան խասէրէն ինչա օլունան գապրիսթանա, միւթէվէֆայի միշարիլէյհ վաղ օլունուպ տէֆն իսիլմիշ տիր։

1888 փետրվար 8

***

ԷՖԵՍԱԼԷԹԻ ԼՕՆՏՐԱ (36)

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

—o—

ԶՕՃՈՒԳԼՈՒՐ ՊԷՍԼԷԵՒՃԻ ՊԻՐ ԴԱՐ

—

19.

Կէրէք Իրլանտալը կէնճ գատընընը վէ կէրէք չօճուղունուն վիճուտլէրի զաթէն զաեիֆ պիր հայտէ պուլունտուղունտան պիթթապի պիչարէլէրէ իչիրտիքլէրի ուեուչտուրուճու իլաճ օլ նիսպէթտէ ղիեատէճէ թէէսսիր իլէմիշ իտի։

Շէյլէ քի, մէզգուրէ կէնճ գատընընը պայղընլըղը, հէվան տէօրթ սապթ գատար տէվամ իլէմիշ իտի։

Վէ չօճուղա կէլինճէ, հալիլէ տահա ղիեատէ վագրթ տէվամ իլէմէքտէ իտի։

Մատամ Ֆանոշ պու հիսապլարը բէք ալէա եարմագտէ վէ եաֆնօտ պիլմէքտէ իտի։

Պէսլէմէ պիր արապա չաղբրըպտա կէլինճէեէ գատար, մաքամ Ֆանոշտա չօճուղու գուճագլաեարագ եաթաղընտան գալտրըմըշ իտի։

Զօճուգ հալէա ուեումագտէ իտի։

Մատամ Ֆանոշ չօճուղուն էլպիսէլէրինի կիյտիրմիշ, վէ թէքբարէն եաթաղը իւզէրինէ եաթբարարագ, աղապանըն կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի։

Պիրտէ արատան ճիւղի պիր վագրթ կէչէր գէչմէզ, սօգագ գարուսունուն աչըլտըղը, վէ մէզքիւր դարու էօնիւնտէ պիր արապանըն կէլիպ տուրտուղու իչիտիլտի։

Պէսլէմէ արապաեր չաղբրարագ կէլմիշ իտի։

Մէրսումէ պէսլէմէ, Մարի զալէթ վիճուտլու վէ գըրգ պէշ չաղլարընտա պիր Սգ օչեալը՝ օլուպ, վէ զալէթլէէտ վահչի պագրլը ծտուղունտան, մատամ Ֆանոշուն բէք ալէա իչինէ եարամագտա իտի։

Մէրսումէ զաթէն զալըվթապէ եաթը օլտուղունտան, մատամ Ֆանոշուն, խանէսինէ ալարը պիչարէ չօճուգլարա գրրպաճ իլէ տաէգալար վուրուլտուղունու կէօրմիւճէ, գալպինտէ տաէթա պիր սէֆա հիսիլէմէքտէ իտի. վէ հաթթա քէնտիսի տախի մէզքիւր տաեագճա պարպարըղա իշթիրաբ վէ եարտըմ իթմէքտէ իտի։

Վէլհասըլ մէրսումէ, կէրչի մէզքիւր խանէտէ տէօնէն հէրնէքի ֆէնալըգլարը պիլմէ քտէ փալ իսէտէ, ասլա այնրըմաեարագ, անճագ քէնտի մէնֆաաթընը պիլմէքտէ իտի։

Վէ օլ մէրթէպէտէ էսրաք նագլամագտա իտի քի, վէկէվ իչքէնճէլէրէ տախի թէսատիֆ իթմէք, նիհանընտան պիր լազբրաբ գիրէ չը գարմագտէ տէկիլ իտի։

Մէրսումէ Մարի օտատան իչէրի կիրեր կիրմէզ,

—Պէսպէլի միւրատընը, պունու

տախի տէնիզ աթոռբրարագ պօղ-տուրմագլըգ օլմալը տըր, էօյլէ տէ-կի՛լ մի, մատամ, – տէտի։

—Խայր, պէօյլէ պիր պին թանէ-ճիք լիրա մէնֆաաթը մուճիպ օլա-ճագ օլան չօճուղու պօղմագլըգ ճա-յիզ օլամազ, – տէտի մատամ Ֆանօյ։

Պատէհոր մէրսու�մէ, կիտիպ ա-բրապաճըյլա պիրազ կէօրիւշմէքլիկէ հէմ լիւզում կէօրաիւ, վէ հէմտէ էմրի պասիրէթտէն ատտ իյլէտի, չիւնքի, եօլտան կէշմէքտէ օլան պիր արապա չաղրբլտրբղնտա, էվվէլին-տէն բազարլըղա կիրիշմէքլիք էլգէ-միյէթտէն իտի։ Ալէլխուսուս, էօյ-լէ պիր խուսուստա, ղայէթլէ ա-գբլանէ հարէքէթ իթմէքլիկէ մէճ-պուր պուլունմագտա իտի, չիւնքի, մէզքիւր արապաեա, հալէա ուեու-մագտի պուլունան պիր ուֆագ չօ-ճուղու կէօթիւրիւպտէ եաթբրա-ճագ օլտուղունտան, վէ պու հալ իսէ, հատտի զաթինտէ չիւրհէ տավէթ իտէր նէվտէն պուլունտուղունտան, ղաֆիլ պուլունմագլըգտա պիւեիւք պիր թէհլիքէ պուլունմագտա իտի։

Վէլհասլը մէրսումէ սօգագ գա-բուսունա չըգարագ,

—Է՛յ, եա՛հու, տրապաճը, պա-նա պագսա՛նա, – տէտի։

—Պուեուրբունուզ, մատամ, – տէ-յի ճէվապ վիրտի տրապաճը։

—Նա՛սըլ, պէյկիրինիզ իեի եիւ-րիւմէքտէ՞ մի տիր։

—Էվվէթ, մատամ, ճէյրան կի-պի գօչմագտա տըր։

—Զօ՛գ իեի, չօգ իեի, էօյլէ իսէ, զիրա, մալիմ եա, պու կիճէ հավա բէք սօուգ տուր, վէ պինաէն ալէյհ, մաազալլահ էկէրչի հայվանընըզ զա-յիֆ օլուպտա բէք աղըր եիւրիւեէ-ճէք օլուր իսէ, զէվալը չօճուղու-մուն սօուգ ալըպ վէ նէզլէեի գա-բաճաղը իհթիմալի գավիտէն տիր։

—Կէրչի հայվանըմ բէք ալէա եիւ-րիւմէքտէ տիր էմմա, էկէրչի կի-տիլէճէք եօլտա բէք ուզուն՞իսէ, օլ վագրթ մէսէլէ պաշգալաշըր, վէ ար-թըզ անրտա սիզ քէնտինիզ տիւ-չինմէլիսէնիզ։ Նէ՞րէեէ կիտէճէկիզ տիր, մատամ,

—Համաթէտէ կիտէճէկիզ տիր, պուրատան նէ՞ գատար սիւրմէքտէ տիր։

—Տէօրթ միլ գատար սիւրմէքտէ տիր, մատամ։

—Պիզի օրաեա պըրագմագ իչին նէ՞ իսթէրսինիզ, լաքին էվվէլինտէն չունուտա պիմէլիսինիզտիր քի, պէն էօյլէ մալտաբ գատընլարտան օլմա-եբպ, անճագ ֆագըրէ գարընը պի-րիեիմ տիր, պինաէն ալէյհ ինսաֆ-լըճա պիր չէյ իսթէմէլիսինիզ տիր։

—Մատամ քի էօյլէ տիր, եալը-նըզ պէշ չիլին վիրինիզ, վէ էկէրչի իւչ քիչի պինէճէք իսէնիզ, եալընըզ ալթը բէնատա պախչի հիմմէթ ի-տինիզ։

—Բէք ալէա, լաքին, միւմքին մէրթէպէտէ չաբուգ կիթմէլիեիզ։

—Քէմալի իֆթիխար իլէ սէօյլէ-բիմ քի, նէֆսի Լոնտրատա, պէնիմ պէյկիրիմ գատար չաբուգ եիւրիւր իքի պէյկիր տտհա եօգ տուր տի-սէմ ճայիզ տիր, – տէտի արապաճը։

Պունուն իւզէրինէ մատամ Ֆանօյ իչէրի կիրտի, չաբգասընը պաչընա վազ իթտի, վէ արգասընատա ալէա պիր քիւրք ալարագ սարբլտրգտան սօնրա Մարիեէ խիթապէն,

—Է՛յ ճանըմ, հայտե կիտելիմ, – տէտի։

Մարի Իրլանտալը չօճուղու, եա-լընըզ եիւզիւնիւ աչրգտա պըրա-գարագ պիր չալա սարտը, վէ կէօ-թիւրիւպ արապաեա եաթբրտըղը վագբթտա, մէրգումուն եիւզիւն-տէն եօգարը պագբպ վէ արապա-ճընա խիթապէն սէօյլէեէրէքտէ,

—Զէ՛վալը չօճուգ, նասըլտա կիւ-զել ուեումագտա տըր, – տէտի։

(Տեվամ)

ՍՕՆ ԻԼԱՆ

Դասապ Խբրիսթօնուն. սէպզէճի Իլեա վէ պիրատէրի Դօսթի զիմ-մէթլէրինտէ, մահքիմպիհ օլան ալաճաղընընն թէսվիյեէսի իչին, պունտան ագտէմ մէվգբի միւզայի-տեեէ գօնուլան վէ մէտեուլարտան Դօսթինին մալի օլուպ, վէֆա-էն տալինի մէրգում էօհտէսինէ ֆէ-բաղ իտիլմիշ օլան Մըսըր չարշուսու ճիվարընտա, Խօճա Ալաէտտին մահ-լէսինտէ Սապօնճու խանը ճատտէ-սինտէ, ֆէվգընտա իքի օտա վէ պիր սալօն վէ թահթընտա պիր մաթպախ վէ պիր սալախանէ, վէ պիր գօթրա, վէ միչթէմիլաթը սա-յիրէյի հավի 4 նիւմէրօլու գատապ տիւքքեանը իլէ, քէզա ֆէվգընտա իւչ օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գուեու վէ միչթէմիլաթը սայիրէյի հավի վէ արգա թարաֆընտա, պիր մըգտար աչըգլըղը մէօհթէվի ալթը նիւմէրօլու սէպզէճի տիւքքեանընտա միսթէգար սէպզէճի վէ թա-վուգճի կէտիկինին 120 սէհիմ իթի-պարի իլէ, 30 սէհիմ հիսէսի, օս-մանլը լիրասը 100 ղուրուշ հիսապը իլէ 35000 ղուրուշտա թալիպի էօհ-տէսինտէ գալմըշ վէ թարլիսի իլան-տան իթիպարէն 31 կիւնէ եանի կէ-լէճէք չուպաթընն 29ունճու բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար 100տէ 5 զամմ գապուլ օլունմասը. վէ զիքր օլունան եէվմ ու սաաթ-տա, սօն միւզայիտէսի պիլ իճրա գարարը գաթէսի վիրիլէրէք, թա-լիպի էօհտիսինէ։ կէչիրիլմէսի մու-գարրեր պուլունմուշ օլտուղունտան վէ անտէն սօնրա հէր նէ զամմ մու-գու պուլուր իսէ, գապուլ օլուն-մաեաճաղընտան, մէզքիւր հիսսէեէ 100տէ 5 զամմը իլէ, թալիպ օլան-լարընն, վէ տահա զիեատէ մալէա-մաթ ալմագ իսթեէեէնլերին, բէյ ագճէլէրի իլէ պէրապէր, միւտտէթի մէրգումէ զարֆընտա մահքէմէյի թիճարէթ իճրա տայիրէսինէ միւ-ըաճաաթ իյլէմէլէրի վէ եէվմ ու վագթը մէզպուրտէ մահէլլի մէզ-քիւրտէ հաղբը պուլունմալարը ի-լան օլունուր,

Ֆի՝ 30 քեանունի սանի սէնէ 1303

ԻԼԱՆ

Թուղղու պալկամ վէ մէեասիլ չէքմէք-տէ օլան զէվաթա մախսուս միւհիմ ի-լան տըր։

Ինսանընն էլլէրիլէ ասլիր մահէլ-լէրինտէ վուգուա կէլէն էքզիմա եանի Թուղղու Պալկամ, վէ մէեա-սիլ թապիր օլունան ճիլտ խասթա-լըղընն, պիր միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա ինտիֆաընա չարէյի աճիլ վէ տէվամ մէեէսսէր օլմագ. վէ էճզաճըլըգ սանաաթընտա պու-լունտուղում հասէպիյլէ, խսթիմա-լինտէ պիր կէօնա ֆէնալըգ զու-հուբինէ սէպէպ օլաճագ հիչ պիր չէյ իլէ մախլուք օլմամագ իւզրէ, խսթիհզար իթտիկիմ մէրհէմ իլէ թէտավի էյլէտիկիմ բէք չօգ զէ-վաթ, պու մէրհէմին խսթիմալին-տէն պիր մազարբաթ կէօրմէտիք-լերի կիպի, խասթախանէմիզ ա-թըպպայի հազիգալարը պէյլէր թարաֆընտան տախի, իլլէթի մէզ-քիւրէ իլէ խասթախանէեէ կէլէն ա-սաքիրի Շահանէ նէֆէրաթրը մէր-հէմի մէզքիւր իլէ թէտավի իտիպ, միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա քէս-պի իֆագաթ իտէրէք թապուրլա-ընա կիթմիշչէր տիր, մէրհէմի մէզ-քիւր, Ագսէրայպա թրամվայ մէր-քէզինին եանընտա, Սավա էֆէն-տինին էճզախանէսինտէ, վէ պէ-հէր գավանօղուն իւզէրլէրի միւհ-րի զաթիէմ իլէ մէմհուր օլտուղու հալտէ, պէհէր գավանօղու 30 ղրշ ֆիի մագթու իլէ սաթըլմագտա, պիզզաթ արզու իտէն օլուր իսէ, մէզքիւր մէրհէմին խսթիմալի մէշ-հուտաթըմ թահթընտա օլարագ, պիր միւտտէթի մահտուտ զարֆընտա, իլլէթի մէզքիւրէ պէր թարաֆ իթտիրիմէք, վէ մուգա-պիլինտէ, վիրիլէճէք իւճրէթի, օ միւտտէթ զարֆընտա միւնտէֆի օլմազսա, թէմամէն իեատէ գըլըն-մագ չարթը իլէ տախի, թէտավի թէահիւտ էյլէրիմ, մագսէտի աճի-զանէմ պու սուրէթլէ ճէլպի տինար վէ քէսպի իչթիհար կիպի պիր վիճ-ասանսըզլըգ օլմաեբպ, միւճէրրէտ միւտտէթի մէտիտ քիւթիպի իս-բէնչեարի իլէ իչթիղալըմըն սէմէ-ըէսի օլարագ, վիճուտէ կէթիր տիկիմ շու մէրհէմլէ, իլլէթի մէզ-քիւրէեի պիթ թէտավի, էպնայի ճինսիմ՝ պիր խըտմէթ, վէ ուլում ու ֆիւնունունն եիվմէն ֆիեէվմէն թէրագգը էյլէտիկի շու ասրը հազ-րէթի Բատիշահիտէ, սանաաթը-մըն թէրագգըսընա աճիզանէ մու-ավէնէթ իթմէքտէն իպարէթ տիր։

Եըլտըզ խասթախանէսի սէր էճ-զաճըսը պինպաշը

ՄԱՀՄՈՒԴ ՐԻԻՇՏԻԻ

Royaume d'Espagne

ՐՕԱՑԵՕՄ Տ'ԷՍԲԱՆԵԸ

1888 ոէնէսի ապրիլինտէ սանախյեէ, էմրի զիրաաթա, ուլիմ ու ֆիւնունա տայիր քիւչատ օլունաճագ օլան

ՊԱՐՍԸԼՕՆ ՇԷՀՐԻՆԻՆ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

Պարսըլօնտա պիեիւք չէնլիքլէր, գօնկրէլէր, գօնսէրլէր, նութգ վէ թէէլիֆ միւքեաֆաթլարը, վէ կէրէք լիսէ նամ պիեիւք թէաթրօտա, վէ կէրէք սայիր թէաթրօլարտա օեունլար, աթ եարըշլարը, պուղա եարըշլարը, մօտա էշեալար իլէ տօնատըմըզ վէ 700 նէֆէր միւսաֆիր իչին միւքէմմէլ պիր օթէլ, վէ սայիր օթէլլէր, վէ ըհթիարանլար, միւսաֆիր գապուլ իտէճէք ֆամիլեալը խանէլէր, եաթագլը խանէլէր, տէնիզ պանեօլարը, վէ ոըճագ ոու վէ սօուգ ոու պանեօլարը իչին խուսուսի էգզիյեէլէր պուլունմագտա տըր։

ՊԱՐՍԸԼՕՆ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ, իսբանեատա իլք տէֆա օլարագ քիւչատ օլունաճագ օլտուղունտան, էմթաա ու էշեա վազ իտէն զէվաթ հագգընտա բէք միւֆիտ տիր, չիւնքի, էն պիեիւք իսկէլէլերտէն պիրի պուլունտուղու կիպի, պիր սանաի մէրքէզի տախի պուլունտուղունտան, Էվրոպա էհալիսի հագգընտա զիեատէսիյլէ էհէմմիյեէթի պուլունմագտա։

Մէզքիւր սէրկիի ումումի, կէրէք Էվրոպալը վէ կէրէք Ամերիգալը սէեիրճիլերին նազարը տիզգաթլարընը ճէլպ ի-տիճի հալէրին քեաֆֆէսինէ մալիք պուլունաճագ տըր, չիւնքի, հէր նէվի բահաթլըղը, վէ կէրէք նէֆսի չէհիրտ, վէ կէրէք նէֆսի սէրկի տէբունինտէ, հէր նէվի ույր վէ էյլէնճէլերէ վէ գէվգ ու սէֆալէրէ մալիք օլապիլէճէքլէր տիր։

Մէզքիւր սէրկինին կէրէք էպնիչեէլերի վէ կէրէք «Բարգ» նամ պաղչէ վէ օրմանը, հէր կիճէ էլեքթրիգա ըշըղյա թէնվիր գըլընաճագլար տըր։

Վէ կիւզել վէ բարլագ կիճէլերտէ իսէ, ագտէնիզ իգլիմինէ մախսուս պուչունան հէր նէվի մէնզարելերէ վէ լէթ-ֆէթլերէ նայիլ օլաճագլար տըր։

Վէ հասլը պունլարտանտա ֆագլու ծառագ, կէրէք Գաթալոն իչէրիսէրինէ, վէ կէրէք Բիրէնէ վէ Գաթալանը քիւր լէթֆէթ տէրէլերինէ քէչթ ու կիւզարլարա չըղըլըպ, վէ կէրէք Մօնտերրէ չէօհրէթչուար տաղլարընա վէ մանասթը-ըընա զիեարէթէ կիտիլէճէկինտէն, հէր քէս զիեատէսիյլէ թէլէզզիւզ վէ իսթիֆատէ իտէպլէճէքլէր տիր։

ՕՐԱՑՈՅՑ

Ե Ի

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆ ՕԴՈՑ

1888

Մէնֆաաթը Փրկիչ պիչարէկեա-նընա այիտ օլտուղու հալտէ, պու սէնէ տախի հէճ ուֆագ վէ հէմտէ էնվայի միւֆիտ մալիմաթլարը հա-վի Օրացոյց թապ ու նէշր իտիրէ-րէք սաթըլմագտէ տիր։

ՄԻԻՔԻՄԷԼ

ԷԼԻՖՊԱՅԻ ՕՍՄԱՆԻ

Մէլանիքլի թէվֆիգ էֆէնտի թէ-էլիֆի օլուպ, վէ Թօզլեան Առաքել էֆէնտի մաարիֆէթիլէ թապ ու նէշր իտիլմէքտէ օլան իչգու նատիր իլ էմսալ էլիֆպա ֆիւզի, պէչինճի տէֆա օլարագ թապ իտիլմիշ, վէ եալընըզ 40 բարաեա օլտուղու հալ-տէ ֆիրուխթ իտիլմէքտէ պուլուն-մուշ տուր։

Մէզքիւր էլիֆպանըն միւքէմմէ-լիյեէթի, կիւզէլիկի վէ էհվէնլիկի տօղրուսու, զիեատէսիյլէ չայեանը թագտիր վէ մէմնունիյեէթ տիր, չիւնքի, միլք ու միլլէթէ բէք միւ-ֆիտ պիր խըտմէթ տիմէք տիր։

ՆԱԹԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Բնական, Ուսումն. և Քաղաքական

—o—

Բ. Տպագրութիւն

Հիմնովին բարեփոխեալ և ճոխա-ցեալ

—o—

Իւր գտած ջերմ ընդունելու-թեան շնորհիւ սուղ միջոցի մէջ ի-վաղուց անտի սպառած սոյն դա-սագիրքը, ըստ առաջարկութեան բազմաթիւ ուսուցչաց՝ վերստին տպագրուած է, մանկավարժու-թեան արդի պահանջմանց համա-ձայն հիմնովին բարեփոխուած եւ կրկնապատիկ ճոխ պարունակու-թեամբ։

Կեդրոնատեղին է Ուզուն չարշը թիւ 392 Փորագրիչ Երուանդ Փա-լագաշեանի խանութը։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց և Պահչէ գա-բուի ջրավաճառաց քով, Դին 3 ղրշ։

ԶՐՕՅԱՆԴ

ԿԱՄ

ՀԱԻԱՔԱԾՈՑ

Գաղղիերէն հատընտիր առակաց

Հանդերձ

Բառական բարգմանութեամբ և ճոխ բացատրութեամբ.

—

Աշխատասիրեաց

Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Սոյն հաւաքածոյն տետր առ տետր կը հրատարակուի 15 օրն մի անգամ, և մէն մի տետրն 32 երես սէ բաղկացեալ և գիւրատար դիրքով։ Մէն մի տետրին գինն է 50 փարա։

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գը-րատունն, Զազմազ ճըլար-եօղուշ թիւ 16։

Երկրորդ տետրն հրատարակեցաւ։

ԹԱԳՈՒՀԻՈՅՆ ՄԱՆԵԱԿՆ

Հեղինակ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՐԱՆ

Անմահն Տիւմայի սոյն հռչակաւոր և մեծարժէք վէպն, որ մաս առ մաս կը հրատարակուէր, բոլորովին աւարտած լինելով, կը վաճառուի թանձն գրավաճառաց և ջրավաճառաց և չուկայի դուռը Սէրէթի խանի դէմ ծխավաճառ Գէորգ աղայի քով, Բերա Թիւնէլի դէմ Նալ-բանդեան գրատունը, Զմիւռնիա Զուխա պէտէսթէն Սարգիս էֆ Պ. Թէոնճրէ-ճեանի, Ռոտոսթոյ Ռուբէն էֆ. Գալան-ճեաններուն քով։ Զորս հատորը որ 290 երես կը բաղկանայ, մէկն 48 ղուրուշ։

Ի մօտոյ պիտի սկսուի «ՄՕՆԹԷ ԿԸ-ՐԻՍԹՕՅԻ ՈՐԴԻՆ» անուն հետաքրքը-քաշարժ վէպին հրատարակութիւնն ձե-ռամբ Պ. Յարութիւն Քրիստափորեանի, որ վերը յիշուած մեծածախ գործը յաջողա-պէս ի գլուխ հանած է, ստուար թուով բաժանորդ ունենալով, և կը յուսամք թէ արդէն հրատարակութիւնը պիտի փու-թայ քաջալերել բաժանորդագրուելով, որ եթէ գոհացուցիչ թուով բաժանորդ գըտ-նէ, կը խոստանայ ամեն օր մէկ մէկ թերթ տալ։

Բաժանորդ գրուիլ փափաքողք կրնան այնմէն ջրավաճառաց դիմելով իրենց ա-նունն նշանակել տալ. ով որ տասը բա-ժանորդ գտնէ, մէկ ձեռք ձրի պիտի ըն-դունի, եթէ յուղարկի իրեն դիմէ։

Գաւառներէն եթէ փափաքող ըլլայ, պէտք է նամակաւ մը իր հասցէն ու-ղարկէ. Պապլաալի ճատտէսի թիւ 52 Դրաչարաց Ընկ. Տպարանը Պ. Յարու-թիւն Քրիստափորեանի։

ՅԱՑԻՏԷԼԻ ՎԷ ԷՅԼԷՆՃԷԼԻ

ՕԵՈՒՆԼԱՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԼՈՒՄ

ՏԱՄԱ

Պու տէֆա, 83 ասէա օեունլար վէ աչմազլար բէնիմէրիյլէ միւգէյ-եէն պուլունտուղու հալտէ, վէ դա-եէթլէ կիւզել սուրէթտէ վէ ալէա քեաղըտ իւզէրինտէ թապ իտիլմիշ պուլունտուղու թագտիրտէ, 112 սահիֆէտէն միւրէքքէպ, Թիւրքճէ պիր ՏԱՄԱ օեունու քիթապը թապ ու թէմիզ գըլընմըշ, վէ Պապլ ալի ճատտէսինտէ վագը քիթապճը Ա-ռաքել էֆէնտի տիւքքեանընտա, 10ար ղուրուշա սաթըլմագտէ պու-լունմուշ տուր։

Առաքել էֆէնտի թարաֆընտան, մէզքիւր քիթապըն գաբաղը իւզէ-րինտէ եազըլան շու աթիտէքի պէ-եանաթը պէեան իտէրիզ։

«Դարիպէն նէշր օլունաճագ ի-քինճի ճիւղտէ, հէմ ատէաճէ չօգ, վէ հէմտէ զաեէթ մէշհուր աչմազ-լար տէրճ օլունաճագ տրը. պուն-լար միեանընտա պիրտէ 12 տամալը աչմազ վար տրը քի, ալընան մաա-լիմաթա կէօրէ, մէմուլիքի էճնէ-պիլեէտէն, Թիւրքիամըզ տամաճբ-լարընա, հալկինի թալէպ զըմընտա կէօնտէրմէկ օլտուգլարը պիր աչ-մազա գարշը, պիզիմ ատունճուլա-ըըմըզտա, պու 12 տամալը աչմազը էվրոպաեա կէօնտէրիպ, օնլարտան զիեատէ իպրազը մէհարէթ իթմէկ-լէր տիր։

—

Peptonate de Fer de Catillon

ԲԷԲԹՕՆԱԹ ՏԷ ՖԷՐ ՏԷ ԳԱԹԻՅԵՕՆ

Էսկի գուվվէթի եէրինէ կէթիրմէք իչին զաեէթէ գուվվէթ վիրիր, վէ հազմի գօլայ, չէօյլէ քի, միտեէ ասլա եօրզոնլուգ վիրմէզ էթմէք տիր։

Պու մուալիճէ, գանըն ազըղընա, զայիֆլիկինէ, իշթահսըզլըղա, վէ ումու-մէն զայիֆլիկէ վէ էմսալինէ գարշը պախչը չէֆա օլմագ իւզրէ թէրթիպ օլուն-մուշ, վէ պիեիւք մէնֆաաթը կէօրիւմիւշ տիւր։

Պէլոզուտա Մ. Գանճիւք պիրատէրլերին էճզախանէսինտէ պուլունմագտա տըր։